

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Thaarup, Frederik.; Fr. Thaarup.

Biographiske Efterretninger om Familien
Schlegel; saavidt den har levet, og lever i den
danske Stat : med en Stamtavle

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : J. D. Qvist, 1842

Fysiske størrelse | Physical extent:

35 s., 1 falset tav.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KGL. BIBLIOTEK

F. Thaarup
Familien Schlegel
1842

46,-31-80

EX. 2

Personalhistorisk Bureau,
Kjøbenhavn. F.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020877864

Biographiske Efterretninger

om

Familien Schlegel;

saavidt den har levet, og lever i den danske Stat;

med

en Stamtable,

af

Statsraad Fr. Thaarup.

Særskilt aftrykt af genealogisk og biographisk Archiv.
Første Bind.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. P. Crist, Bog- og Bodestrykker,

Badstuestræde Nr. 124.

1842.

1949.K.174

Biographische Gedenkblätter

III

Familien Register

Verzeichnis der Familien, welche in der Stadt Kopenhagen

1794

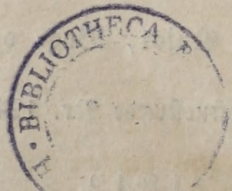
in Kopenhagen

1794

Verzeichnis der Familien, welche in der Stadt Kopenhagen

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Biographiske Efterretninger

om

Familien Schlegel,

saavidt den har levet og lever i den danske Stat.

Af Statsraad Fr. Thaarup.

(Med en Stamtafle.)

Faderen til de her til Landet først indkomne to berømte Brødre, den øverst paa Stamtavlen Anførte, nedstammede fra en Familie, der, forud erkjendt for adelig, i Aaret 1651 blev af den tydske Kejser Ferdinand den Tredie tillige optagen i den ungarske Adels, med Tilnavnet v. Gottleben, med nogen Forandring i det forhen havde Naaben. Bemeldte Tilnavn blev dog ikke benyttet af den Gren af den Schlegelske Slægt, hvorfra vore Schlegeler nedstamme.¹

I. Johan Elias Schlegel² hørte til de Mænd, der ffylde den skønne Literaturs første Opblomstring i Tydskland. Født i Meissen d. 28de Jan. 1718 nød han indtil sit 15de Aar privat Undervisning dels i Faderens, dels i Bedstefaderens Huus. Allerede i sit 12te Aar skrev han taaelinge tydske Vers. Efter at have gjort nogen Fremgang i de saakaldte Skoleviden-

¹) Noget om Slægtens tidligere Historie findes i Samlingen af Joh. Elias Schlegels Værker, 5te Del VII—VIII. Man finder og i det Zedlerske store Universal-Lexikon 35te Bind (1743) nogle Notitser over Schlegeler, som en ældgammel adelig Slægt, der har udbredt sig i Fyrstendømmet Anhalt, i Meissen, Thüringen og flere Egne. ²) Hans Levnet, forfattet af Broderen Joh. S. Schlegel, læstes i 5te Bind af nysemdte Samling, ligesom og særskilte Aftryk bleve tagne. Se igrigt om ham i Schmidt's Nekrolog I. 251—266, — Meisters Charakteristik I. 231—261, — Jørdens Lexikon IV. 497—521, — Sjorts Haandbog i den tydske Literatur S. 83—85.

skaber kom han til den chursachsiske Landskole Pforte, en med
 Klostergods grundlagt Stiftelse, der havde megen Anseelse. Hans
 Fader, som under mangfoldige Kaldsforretninger og tunge Sorger
 øvede stor Arbejdsomhed, havde ej færere Beskæftigelse, end den at lede
 sine Børns Studier. Han fordrede af dem Regnskab over samme,
 eller Røde og Rigtighed for deres Arbejder, og saadant skete for
 det meste i latinske Breve. Han tog sig Tid til at besvare dem,
 ofte i Breve af flere Arks Størrelse, undertiden i hele Afhand-
 linger; han opgav dem Emner til Bearbejdelse efter deres Kræfter,
 og skrev atter over de hjemsendte Prøver gode latinske Bedømmel-
 ser, Erindringer og hensigtsmæssig Roes. Faderen var en stor
 Elsker af Biavl, hvilket gav denne Søn Anledning til 1735 at
 forfatte en poetisk Oversættelse af 4de Bog af Virgils Digt om
 Landvæsenet; siden oversatte han horatiziske Breve, og 1737 be-
 gyndte han en Oversættelse af Xenophons Cyropædi. 1737 skrev
 han det første af sine Sørgespil, Trojanerinderne, i rimede
 Alexandriner, og var overhovedet allerede i sin Skoletid idelig
 sysselsat med Udarbejdelse af digteriske Forsøg; men derhos saa
 stræng i Kritiken over sine Arbejder, at han hyppigt overstrøg
 om Morgenens Halvparten af hvad han om Aftenen forud havde
 skrevet. Sidst i Marts 1739 forlod han Pforte, og drog til
 Universitetet i Leipzig, for at studere Lovkyndigheden. Han blev
 bekendt med Professor Joh. Chr. Gottsched, og leverede til
 dennes „Beiträge zur kritischen Historie der deutschen Sprache,
 Poesie und Beredsamkeit“ nogle poetiske Bidrag. Siden kom
 han i Forbindelse med Hagedorn og ved ham med Züricherne
 Bodmer og Breitinger, men Schlegel afholdt sig fra at tage
 Parti i den trediveaarige Fejde, der blev ført af de to sidstnævnte
 mod Gottsched. Schlegel dyrkede ogsaa de historiske Videnskaber.
 1741 kom hans yngre Broder, Johan Adolph Schlegel,
 ogsaa til Leipzig, saa at de nu studerede sammen, indtil Johan
 Elias i Sept. 1742 havde fuldendt sin Universitetsbane og vilde
 søge Levevej. Nu indtraf en Begivenhed, der førte ham til
 Danmark. En sachsisk Geheime-Krigsraad v. Spener havde

nemlig ægtet en Enke efter en Hofraad Schlegel, Farbroder til Elias Schlegel. Spener blev udnævnt til sachsisk Gesandt ved det danske Hof, og tog den unge Schlegel med sig til Kjøbenhavn, som sin Privatsecretair. Nu lagde han sig efter det danske Sprog og den danske Historie. Han var i en Tid af et Par Maanedes kommen saavidt i Sproget, at han godt kunde gjøre sig forstaaelig i samme. Han tog Del i Tidsskriftet „Bremische Beiträge zum Vergnügen des Verstandes und Wises“, og udgav derefter selv et Ugeskrift „der Fremde“ fra April 1745 til samme Tid 1746 ¹, i hvilket han nedlagde sine Bemærkninger over danske Sæder, Danmarks Historie, Sprog etc. De Numere af samme, hvori han skrev om ældre og nyere danske Digtere, vise, at han havde gennemstuderet dem. Dette Ugeskrift blev gunstigt optaget saavel i Danmark, som i Tydskland.

Den lærde og tjenstagtige Professor Joh. Peter Ancher-
sen tjente ham med Laan fra sin Bogsamling, ligesom og Videnskabsmanden, den russiske Minister Baron v. Korff, som i denne Tid begyndte at samle til sit store og udsøgte Bibliothek, der siden gik til Rusland, gav ham Udgang til samme; fremdeles blev lige Udgang aabnet ham til Gehejmeraad og Statsminister Berckentins især for de historiske Videnskaber vigtige Bogsamling, ja, da Schlegel siden kom til Sorø, lod Berckentin hele Rister af Bøger gaae did, til hans Brug.

I Aaret 1746 begyndte han sit Sørgespil „Ranut“ (efter Særo) ² og skrev tillige nogle Lystspil for den danske Skueplads. Hans historiske Studier skaffede ham Bekjendtskab med den lærde

¹) Om Anledningen til, at dette Ugeblad ophørte, see Engelstofts Annaler 1806 S. 292—93. — I hans Levnet staaer: „Es gehört schon viel zu einem Bande, wenn man im Ernst die Pflicht auf sich nimmt, die Welt mit lauter reifen Früchten seines eignen Nachdenkens zu unterhalten.“ See fremdeles: „Nyt Aftenblad 1826 S. 99—103, hvor der findes Oversættelse af et i Ugebladet optaget Stykke imod Erik Pontoppidan — samt Nr. 14. ²) Oversat — men slet — paa Dansk af Jac. Graah. 1747.

Gram; og hans dramatiske Arbejder bragte ham i Forbindelse med Holberg, som ogsaa agtede hans Studium af det danske Sprog og den danske Historie.

Da nu det Sorøiske Akademi i Aaret 1747 var sat i Virksomhed paany, fæstede flere indflydelsesrige Mænd deres Opmærksomhed paa Schlegel, som en Mand, der væsentligen kunde bidrage til at bringe Akademiet i Flor. Dog nævnes ved Lærerposternes første Besættelse Schlegel ej blandt de Valgte, og 1747 aabnede sig en god Udsigt for ham i det sachsiske Hofs Tjeneste, da han udnævntes til Gesandtskabs-Secretair. Men i det følgende Aar (1748) bragte Ministrene Berckentin og Ad. Gotl. Moltke hans Ansættelse ved Sorø i Forslag, og han blev da udnævnt til overordentlig Professor ved bemeldte Akademi, for at læse over den nyeste Historie, Statsretten og Handelsfaget; ogsaa fik han Opsigt over Akademiets lille Bibliothek. Den sachsiske Regjering tillod ham at modtage denne Post. Endnu førend han tiltraadte den, ægteviedes han i Kjøbenhavn d. 26de April 1748 med Johanne Sophie Wiordt, en Nærbeslægtet af Gesandten's Hustru.

Med Nidkjerhed opfyldte han sine Kaldspligter, læste endog over de skønne Videnskaber, og stiftede for disses Skyld et Dvelses-Selskab. Hans strænge Arbejdsomhed nedbrød hans Sundhed, der ikke var den bedste; og han blev angreben af en hidsig Sygdom, som bortrev ham den 13de August 1749. Hans Enke overlevede ham indtil 22 Mai 1774, da hun døde, 44 Aar gammel. Begge ligge begravede i Sorø Akademies Kirke, hvor en Tavle af hvidt Marmor med Indskrift¹ betegner deres Hvilested.

Kort før sin Død havde han ladet trykke, som Prøve paa hans Grandfkning i den danske Historie: *Conjectura pro concilianda veterum Danorum historia cum Germanorum rebus gestis*. 4to.

¹) See det Sorøiske Program 1836: „Beskrivelse af Mindesmærker i Sorø Akademies Kirke“ S. 51.

En Samling af hans Skrifter udgav Broderen Johan Henrik Schlegel i 5 Bind 1761—1770 ¹. Foruden hans dramatiske Arbejder indeholder Samlingen poetiske Epistler og andre Digte, nogle prosaiske Udarbejdelser, hint Ugeskrift: der Fremde (dog med Rettelser og Anmærkninger) m. M.

II. Johan Heinrich Schlegel ², Broder til ovennævnte Joh. H. Schlegel, født i Meissen d. 24de Novbr. 1726, erholdt i sin første Ungdom samme omhyggelige Opdragelse og Undervisning, som Broderen, var derpaa 4 Aar i Merseburg hos Morbroderen, Hofraad og Geheime-Arkivar v. Wilcke, hvorfra han kom i Fyrsteskolen i Meissen 1739; og efter 6 Aars Ophold der, kom han 1745 til Universitet i Leipzig. Her levede han imellem Gottschedianere, hvis Parti dog da var sit Ophør nær, og Anti-Gottschedianere, hvilke „i visse Ting syntes ham at gaae for vidt i deres Hefstighed“, imellem Wolfianere og Crusianere. I Forbindelse med Rastner, der siden blev Professor i Göttingen og Hofraad, og Schwabe, siden Professor i Leipzig, oversatte han store Stykker af de tre første Bind af Almindelige Reiseskrivelser, af Engelft i det Tydske. Han dyrkede ogsaa de skønne Videnskaber, skrev Udskilligt baade i Prosa og Vers, paa Latin og Tydske (dog utrykt), og havde i Gellert en herlig Raadgiver.

1748 blev han Hofmester for Tyens daværende Stiftsamtmand Grev Christian Ranzaus yngre Sønner, med hvilke han 1758 fulgte til Sorø, og ledede sammesteds deres Studeringer indtil 1760, da de forlode Akademiet. Fra 1750 af

¹) See ellers Literatur-Lexikonnet. ²) Bidrag til hans Levnet og litteraire Virksomhed har han selv givet i Skriftet: Betragtninger over Journaler og lærde Tidender, 1779, 4to. — Om ham som Bibliothekar ved det store kongl. Bibliothek see Werlauffs histor. Efterretninger om bemeldte Bibliothek. Tøvrigt om ham i Meusels verstorb. Schriftsteller XII. 195—7 — Jördens Lexikon IV. 534—537 — Meyerups lit. Lexikon.

havde han i den fra hans Pligtsysler tilovers blevene Tid dyrket Historien. Hans Broder Joh. Elias Schl. havde efterladt et ufuldendt Udkast til Hertug Henrik Loves Historie. Dette Arbejde vilde han fuldføre. Han fandt det dertil nødvendigt at eftergrandstke Kilderne, nemlig de derhen hørende Scriptores medii ævi, at forbedre Foredraget, og gjøre Sammenligning med det i samme Materie i Aarene 1750—53 udfomne Hovedverk, *Origines Gvelficæ*. Hans Arbejde blev senere afbrudt, og han var meest sygelig.

Smidlertid havde han fattet Kjærlighed for den danske Historie, hvortil Opmærksomhed og Højagtelse for Grams Arbejder især havde bidraget Meget. Dennes Udgave af Slanges Historie om Christian den 4de var i Aaret 1749 udfommet paa kongelig Bekostning i to Foliobind. Schlegel foretog sig at bearbejde dette historiske Verk for den tydske Literatur; og efter Læsning af en Mængde trykte og utrykte Skrifter og Samlinger om den Tids Historie begyndte han Verkets Udgivelse, med Fortællelser, men ogsaa med vigtige Tilfætninger og Anmærkninger. Den første Del (for Aarene 1588—1596) udkom 1757, den anden (1596—1613) i Aaret 1759. Den tredje Del (1613—1629, eller til Freden med Keiser Ferdinand d. 3die, sluttet i Lybek) udkom ikke før end 1771. Skade er det, at det Øvrige af Christian d. 4des Historie ikke udkom. Texten blev udarbejdet, og til Anmærkningerne blev gjort en Forberedelse.¹

En Afvevling og Vederqvægelse fandt Schlegel i det, han i tidligere Dage havde syslet med, nemlig digteriske Arbejder. Han udgav fem engelske Tragedier af Thomson og en af Young i tydske Vers: De udkom i tre Octavbind, under forskjellige Titler, *Sophonisbe* 1758, *Agamemnon und Coriolan* 1760, og *Trauerspiele aus dem Englischen* 1764. De Timer, han anvendte paa disse sex Stykker, regnede han blandt de fornøjeligste i sit Liv. „De fleste Vers ere gjorte i Skoven, efterat

¹) Saa siger Schlegel i „Betragtninger over Journaler“ etc. S. 70.

han, ved Studering hjemme, vel var gjennemtrængt af Originalens Skjønheder. Den Art af Vers, han valgte, rimfrie, femfødde, af ti og elleve Stavelser, var den Tid endnu ikke i Brug i tydske Tragedier, og han har skrevet en liden Afhandling om hvad det tydske Sprogs Genius syntes ham at udfordre, i Hensigt til Belklang, Cæsar og Afverling, i Fortalen til „Sophonisbe.“ Hans Arbejde ved disse sex Tragedier bestod dog ikke blot i poetisk Oversættelse, men han forbandt dermed kritiske og historiske Afhandlinger. Saaledes staaer ved Sophonisbe en Afhandling om Numidien, og en anden, hvori han sammenlignede Thomson's, Corneilles, Lee's og Lohenstein's Sophonisbe; ved Coriolan staaer et anseeligt Stykke af Dionysius fra Halikarnas, hvilket Schlegel havde under sit Ophold i Sorø oversat af det Græske; ved Agamemnon omhandlede han Æschyli og Senecas Tragedier af samme Navn. Paa andre Steder gik han ind i den engelske og italienske Historie i Middelalderen.

Da Schlegels Hofmesterpost hos de unge Ranzauer, og dermed hans Ophold i Sorø, ophørte 1760, overgik han i Statens Tjeneste; og blev først udnævnt til Secretair i det kongl. danske Cancelli, der egentlig kun var en ham tillagt Titel, men endnu i samme Aar i Septbr. blev han udnævnt til Prof. Philos. ved Kjøbenhavns Universitet. Ved Aarets Slutning anmeldte han Forelæsninger i Historien og i de skønne Videnskaber, ved et Program *de difficultatibus in historica veritate indaganda*¹, og havde mange Tilhørere. Af hans Arbejder fra de nærmest paafølgende Aar bemærkes: Udgaven af hans Broders Joh. El. Schlegels samlede Verker, hvorom ovenfor, hans Skildring af Danmarks Historie fra den ældste historiske Tid indtil Aar 1523, skrevet af Benschab for Cramer, til dennes Fortsættelse af Bossuet, trykt 1762, og hans offentlige Tale 1762 paa Reformationsfesten, over det Thema: *de optimo reformandi modo*, i hvilket lidet Skrift² han gav nogle dengang

¹) Optaget i Act. liter. Univ. Havn. 1778. 4. ²) Ligeledes sammesteds optaget.

nye Dphsninger om Luther, Carlstadt, Keiser Carl den 5te, og Kong Christian den 2den, hvortil Materialet skyldtes Gram, der havde meddeelt ham det af Arkivet og af nogle her værende Brevskaber.

1763 udkom hans Afhandling om det danske Sprogs Fordele og Mangler i Sammenligning med det tydske og franske Sprog. Den var skrevet som Svar paa et af en Patriot opgivet Prisspørgsmaal over dette Emne, men erholdt ikke Prisen. I Fortalen til tvende Afhandlinger over nogle andre af samme Patriot udsatte Prisopgaver, som bleve belønnede og derefter udgivne ¹, sige Skriftdommerne, at de i denne have fundet adskillige Anmærkninger, som bevidnede en lærd og findrig Forfatters Indsigt; men „det maatte være den synderligste Fuldkommenhed, som kunde berettige os til at krone een Afhandling“; og flere end denne vare ikke indgivne over benævnte Spørgsmaal. I Afhandlingens Anmeldelse i lærde Tid. ² bemærkes, „at Kjendere ville uden al Tvivl ikke savne en kort, dog vel anlagt og forfattet Plan, og et godt Hjelpemiddel for den, der havde Lyst at gaae videre i denne Materie, som er uudtømmelig, og om hvilken Forfatteren med Tiden selv haaber at sige noget mere, i Henseende til dens nyttigste og mærkværdigste Poster“. Dette skete dog ikke.

I samme Aar 1763 blev Schlegel udnævnt af „Selskabet til de skønne Videnskabers og Smagens Udbredelse“ til dets „bestandige Secretair“, og nu fik dette Selskab, som var stiftet 1759, efter Plan af Tyge Rothe ³, men fra hvilket intet

¹) Prisfrister, efter en Patriots Indbydelse i Aaret 1761, trykte i Sorø 1763. ²) Næmlig i Nr. 36 og 37 for 1763, hvor Afhandlingens Indhold udførligt er foredraget. Nogle Anmærkninger om den bleve givne i de „Sorøiske Samlinger“, 2det Stykke S. 112—137. Den blev oversat paa Tydsk af G. B. Junck, trykt i Schlesvig 1764, og rec. i Lortz's Nachr. III. 174—189. ³) Planen blev indrykket i Tidenderne, saasom Adresseavisen s. A. Nr. 55; ogsaa i Udtog i Lærde Gfterr. 1759 Nr. 50, 13de Decbr. Den læses ogsaa i Rahbek's og Myerups Bidrag til den danske Digtekunsts Historie IV. S. 474—479.

siden 1761 var hørt, en fornyet og vedligeholdt Virksomhed. En Protokol over de Forhandlinger, som i Selskabet foretoges, blev af ham begyndt d. 14de April 1763¹ og fortsat til hans Død. Det blev i samme bemærket, at Selskabet² „ved ny Prøver af

Efter Planen vilde Selskabet aarligen udsætte to Priser, den ene af 50 Rdlrs. Værdi for det bedste danske Digt, den anden af 40 Rdlrs. Værdi for den bedste danske Afhandling i ubunden Stil, begge over opgivne Emner. Selskabet vilde og paatage sig „at befordre til Trykken et vist Antal af danske Udarbejdninger, der høre til Smagen og de skønne Videnskaber.“ Man lovede Forfatterne alt det, der udkom af deres Verkers solgte Exemplarer, ved hvert Aars Slutning; Boghandler Ackermann ved Baisenhuset fik Forhandlings-Kommissionen, og den kongel. Kasse udredede Udgifterne.

1) I denne Protokol nævnes paa første Side Selskabets da værende Medlemmer saaledes: „Statsraad B. W. Lürdorff, Statsraad Adolph Goth. Carstens, Justitsraad Georg Nielsen, Hofprædiker Joh. Andr. Cramer, Professor J. Sch. Sneedorff, Professor og Navigationsdirecteur Christian Carl Lous, Slotsprædiker Adr. Benjamin Poulsen, Høffskriver Fr. Ad. Müller. Fremdeles benævnes sammesteds de, som siden ved Valg bleve optagne, nemlig: Hans Schiermann 14de April 1763, P. T. Stenersen, Sognepræst i Udby, 14de April 1763, Joh. Jak. Lund, Sognepræst i Stubbebjerg, 16de Septbr. 1763, Chr. Br. Tullin 22de Aug. 1764, Ove Guldberg 23de Jan. 1766, Jakob Baden 18de Febr. 1767, Peter Fr. Suhm 5te Septbr. 1772. Tyge Rothe seer man saaledes ikke her anført. Protokollen har ellers to Steder nævnet ham. Saaledes anføres S. 46: „Da Hr. Justitsraad Rothe havde beviist sin Tilbøjelighed at bivaane igjen Selskabets Forsamlinger, som en af dets ældste Medlemmer, saa blev i denne Anledning ansat en Forsamling Torsdagen d. 24de Oktbr. 1771 Kl. 5. Alle Medlemmer vare allerede inviterede, men formedelst at Hr. Justitsraad Rothe paaKOM en fornøden Rejse til Hirschholm, blev denne Forsamling udsat.“ — S. 78. I April 1778, da en Portefeuille med Regle og et Circulair blev sendt Rothe, i Anledning af hans forgjorte Ansøgning, om at tage Sæde som Selskabets ordentlige Medlem, erklærede han i en Billet, „at han vel takkede for Tilbudet, men var ikke findet at modtage samme“. 2) Udbr. Nr. 1763 Nr. 49; den Berlingske Nr. 37 — og i Udtog i Lærde Esterr. 1763 Nr. 19 S. 156. Hine to Præmier af 50 og 40 Rdlrs. Værdi fornyedes, og en

Kongens naadige Forsorg var bleven opmuntret til at igjentage sine Forsamlinger". Selskabet var nemlig ved kongl. Resolution tillagt af den kongel. Particulairkasse en aarlig Sum af 400 Rdlr. fra 1ste April s. A. Schlegel fik meget Arbejde for Selskabet, hvis kortsattede Historie, i de 17 Aar, han virkede for samme, altsaa hidhører. — En Instruktion for ham som Sekretair blev i Mødet d. 15de Decbr. 1763 vedtaget, efter hvilken han tillige havde Kassere-Forretninger; ham blev i Mødet d. 22de Aug. 1764 tillagt en aarlig Sum af 100 Rdlr. — (Senere i Mødet d. 21de Oktbr. 1778 forhøjet ved et Tillæg af 50 Rdlr. formedelst de forøgede Forretninger.)

Man saae nu de Pris Skrifter eller andre Afhandlinger, som Selskabet enten selv havde fremkaldt eller og tog sig af, ved dets Sekretairs Omsorg, efterhaanden udgivne paa Selskabets Bekostning, dels i en Samling under Titel: „Forsøg i de skønne Videnskaber“¹, dels særskilte². Schlegel har i For-

trede Præmie af 30 Rdlr. blev udsat for den bedste Afhandling „over en selv udvalgt moralsk Materie“. Kongens Fødselsdag, den 31te Marts, blev bestemt til Dagen, da de vundne Præmier skulde uddeles. Enhver Forfatter skulde — „efter Afskriftens og de øvrige Omstændigheders Beskaffenhed høste Frugten af sit Arbejde“. Selskabet vedtog senere at give 10 Rdlr. for Arket af Original-Poesi, og 6 Rdlr. for Arket af poetisk Oversættelse, eller Original-Prosas, for det, der i Selskabets Skrifter blev optaget; men intet for det, Selskabets virkelige Medlemmer selv leverede. (Beslutning i Mødet 15de Juli 1778. Bekjendtgjørelse d. 17de Aug. s. A.)

¹) Af denne Samling, som udkom hæfteviis, (to Hæfter udgjorde et Bind) var 1ste Stykke udgivet 1761, førend Schlegels Virksomhed for Selskabet var begyndt. 7de Bind 1ste Stykke udkom 1779. Samme Bind 2det Stykke, hvormed Samlingen sluttedes, udkom ej førend 1783, efter Schlegels Død. ²) Deriblandt vare endog Skrifter, som egentlig ej henhørte til de skønne Videnskaber's Fag. Saaledes blev i Mødet 13de April 1768 vedtaget, at en Afhandling af Selskabs Medlem Chr. C. Lous, Historien af Harrisons Forsøg til Længdens Opfindelse, skulde trykkes paa Selskabets Bekostning. Mag. Olrog blev i Mødet 6te Maj 1768 tillagt en Præmie-Medaille i Guld af 40 Rdlrs. Værd for hans „Hellige Taler“. Schlegel blev i Mødet 1ste Maj

erindringen til Samlingens 4de Stykke, paa Selskabets Vegne, og med dets Samtykke, fremstillet de Grundregler, det fulgte i sin Virksomhed. Det var „just den raadgivende Kritik“, hvoraf det største og kjendeligste Gavn af dets Virksomhed kunde ventes, en „venlig og fortrolig Kritik“, der foregik, førend Skrifterne overgaves til offentlig Bedømmelse. Schlegel havde i et lidet leipzigsk Selskab, blandt hvis faa Medlemmer Gellert, Cramer og Rabner vare, og som i sin Tid udgav: *Beiträge zum Vergnügen des Verstandes und Wizes* og „*Vermischte Schriften*“ etc., seet det Forbillede, han troede at burde følges. „Nid-kerhed i at give venlige Raad, og Redebonhed at antage dem var hiint Selskabs Grundlov og hvert Medlems bestandige Sindelag. Den taalte Dadel bedst, som meest fortjente Pris.“

Vort danske Selskabs Medlemmer arbejdede i samme Aand, og Carstens mindes i vor skønne Litteraturs Historie med Ugtelse, især formedelt de Raad, han gav ved Conference med Forfatterne, angaaende det, som han eller Selskabet fandt ufuldkomment eller forbedreligt ved deres Arbejder.

Selskabet havde ved Schlegels Død, og efter Opgjørelse i hans Dødsbo en Penge-Beholdning af 994 Rdlr. 91 Sk. som af Enken bleve betalte. Dplaget af Selskabets Skrifter og Forlagsrettigheden overdroges Boghandler Gyldendal, som derved betalte 400 Rdlr.¹

1771 tilstaaet en Hjælp af 24 Rdlr. for hvert Stykke eller Hæfte af hans Sammlungen zur dänischen Geschichte etc.; Popes Forsøg over Mennesket, oversat af Lous og Oversættelserne af Quinctilians 10de, 11te og 12te Bog bleve ogsaa paa Selskabets Bekostning udgivne. Forfatterne fik i Almindelighed Halvparten af Dplaget.

¹) Selskabets Historie fra Schlegels Død vedkommer ikke disse Optegnelser. Kun bemærkes, at i Thaarups Statistik V. 60—62 og 111, samt i Rahbeks Erindringer, ere Bidrag dertil meddelte og at Professor Jac. Baden, der fra 1767 havde været Selskabets Medlem, blev i dets Møde d. 20de Nov. 1780 valgt til at være Schlegels Eftermand, som Sekretair (med en Gage af 150 Rdlr.) hvilket han var til sin Død 1804; hvorefter Professor Torkild Baden fulgte ham i

Den Yndest, Schlegel nød af Kunstakademiets Præsæs, Ministeren A. G. Moltke, forskaffede ham, da Reverdil forlod sin Post som Professor i Geometrien ved bemeldte Akademi, Udnævnelse i Reverdils Sted, hvilket skete i Mødet d. 9de April 1766, da han og findes at have underskrevet Eedsformularen. For Lektionerne i Geometrien havde han efter Akademiets Regnskab 50 Rdlr. kvartaliter, som ere udbetalte indtil hans Dødsdag d. 18de Oktbr. 1780.

1770 blev Schlegel ved Bestalling af 28de Septbr. beskikket til succederende kongl. Historiograph, og Bibliothekar ved det store kongl. Bibliothek.

I samme Aar foregik under 19de Novbr. en Forandring med General-Landvæsens-Kollegiet, for hvilket Schlegel ogsaa havde havt Arbejder. Det havde nemlig udsat nogle Prisopgaver, Landvæsenet vedkommende, og overdraget Schlegel at igjennemgaae de indsendte Afhandlinger, omtrent 60 i Tallet, og at give sin Betænkning over dem; og da Priserne vare tilkjendte de Skrifter, der fandtes egnede dertil, overdrog en i bemeldte Kollegiums Sted anordnet General-Landvæsens-Kommission til Schlegel at udgive Pris Skrifterne paa kongl. Bekostning. Han havde meget Arbejde hermed, og modtog en Godtgjørelse derfor.

Smidlertid havde han begyndt Udgivelsen af det vigtigste Verk fra hans Haand: De danske Kongers Historie af den oldenborgske Stamme, paa Tydsk, i Folio. Første Deel udkom 1769. Anden Deel otte Aar sildigere, 1777. Forfatteren kom ikke videre frem i Historien end til den lybekke Fred 1629.

denne Post. Man har i Øst's Material. til et dansk biographisk Litter. Lexikon Nr. 84. 1836, en Fortegnelse „over de vigtigste Skrifter, hvis Udgivelse Selskabet siden Aaret 1804 har befordret, eller paa- skjønnet.“ Fremdeles bemærkes, at de 400 Rdlr., som udbetaltes Selskabet fra 1ste April 1763 aarligen af den kongl. Kasse, ifølge et ved kongl. Resol. af 14de Jan. 1791 bestemt Afdrag af 6 pCt. i forskjellige af Finantsekassens Udgifter, nedsattes til 376 Rdlr., som er den Sum, Selskabet fra den Tid har faaet aarligen. I Budgettet for 1841 ere ogsaa 376 Rdd. bestemte til denne Anvendelse.

Under Udarbejdelsen af dette Verk foranledigedes han ved det Bekjendtskab, han gjorde med mange vigtige Aftstykker, samt ved Undersøgelser over enkelte historiske Gjenstande, til at udgive „Sammlungen zur dänischen Geschichte, Münzkenntniß, Deconomie und Sprache“, som i Aarene 1771—76 udkom hesteviis i to Bind, med Kobber. De optagne Aftstykker ere forsynede med Indledninger og oplysende Anmærkninger, og Samlingerne angaae for største Deel Christian den 4des Tid, fordi Schlegel da bestandig havde under Arbejde denne Konges Historie til 2den Deel af den oldenborgske Stammes Historie.

1772 forfattede han en Plan til et typographisk Selskabs Oprettelse. Planen¹, hvori Agent Holck benævnes som den Mand, der havde givet den første Idee til samme, var underskrevet af P. F. Suhm, O. Guldberg, G. L. Oeder, J. B. Dons, B. Riisbrigh, J. C. Schönheider, S. Holck, S. L. Trant, J. S. Schlegel og A. Kall, og gik ud paa at befordre gode danske Skrifters Udgivelse og Af sætning, saaledes at de, der indgik som Interessenter i Selskabet, tegnede sig enten for Aktier til 20 Rdlr. eller Portioner à 4 Rdlr., og derfor modtog Renter, betalbare i de udgivne Bøger, imod en ringere Betaling end den, der ellers i Boghandelen blev sat paa disse Bøger. Schlegel blev Forstander for den Afdeling af Interessenterne, der tegnede sig for Aktier, Prof. A. Kall for den, der tegnede sig for Portioner. De andre benævnte Mænd udgjorde Selskabets Direktion. Schlegel fik for dette Selskab meget Arbejde med Brevverling og Udgivelsen af de Skrifter, der af Selskabet bleve bekostede, som og med Regnskabsførelsen.

I Oktbr. 1772 blev Schlegel — tilligemed flere af Kjøbenhavns Universitets Professorer og andre Landets Lærde — optagen til Medlem af det kongl. norske Videnskabernes Selskab.²

¹) Den i Maj 1772 udgivne Plan er indført i Lærde Tid. 1772 Nr. 26, S. 401—8. Schlegel udviklede selv i sit Skrift: Betragtninger etc. S. 91 o. f. hvad han for dette Selskab havde virket. ²) K. L. Eft. 1772 S. 861.

1773 gjorde han for sin Sundheds Skyld en Rejse til Pyrmont, og besøgte da tillige Göttingen og flere mærkværdige Steder i Omegnen. Han var omtrent ved denne Tid bleven Medlem af det historiske Institut i Göttingen. 1774 fik han virkelig Justitsraadst-Titel.

1776 afstod Statsraad og Professor Møllmann ham, med kongelig Stadfæstelse, den Forretning at examinere i Geographi og Historie. Han udgav nu det lidet Skrift: „Om historiske Forelæsninger“, dateret d. 7de Maj 1776.¹

Omtrent ved den Tid var han bleven Medlem af det kongl. danske Videnskabernes Selskab. I samme oplæste han d. 15de Novbr. 1776: „Betragtninger over danske Landkaart fra de ældste Tider indtil de nyere.“²

Fra Maret 1775 arbejdede han paa og for det store kongelige Bibliothek. Han var nemlig 1770, som ovenfor bemærket, givet Succession efter Møllmann som Bibliothekar ved bemeldte vigtige Bibliothek, og som Historiograph; men Møllmann, der som bekendt saa flet røgtede sit Kalds Pligter i disse Poster, viste ham saa liden Opmærksomhed, at han først efter en speciel Ansøgning af 2den Febr. 1775 fik nærmere Udgang til Bibliotheket, og selv da var ham, efter hans egen Uttring „vel den partikulaire Brug af Bibliotheket forundt, men Opsynet over samme endnu ej anbeføet“. Under 27de Maj 1775 var en Kommission nedsat angaaende Bibliothekets Bedste. Ved Møllmanns Død d. 25de Juli 1778 blev Schlegel virkelig Bibliothekar og Historiograph med en Lønning af 500 Rdlr. for begge Poster. Han skulde sig selv ikke at modtage Bibliotheket, med tilhørende Manuskripter og Kobberstik, uden formelig Overlevering, hvortil under 12te August 1778 blev udnævnt en Kommission, be-

¹) Udtog af samme i *Varde Efterr.* 1776 Nr. 39 S. 614—617.

²) Afhandlingen, som blev trykt i Selskabets Skrifter XII. S. 51—64, blev ej fuldført. Den sidste Kaart-udgiver, Schlegel her nævnte, var Wilhelm Blauw.

staaende af Lüpdorf, Suhm, Schøning og Joh. Reinhold Grube, og som siden Andre tiltraadte.

Schlegels Virksomhed for Bibliotheket maatte ved hans Sammentræden med denne Kommission begynde med de trættende, men højest nødvendige Arbejder, for at faae den store Vorden, som havde fundet Sted, rettet, og han oplevede ikke den Tid, da Bibliotheket formeligen kunde overleveres ham. Næsten 5 Aar forløb, inden Kommissionen sluttede sine Arbejder, og Schlegel døde, forinden den (under 27de Novbr. 1783) kunde til Kongen afgive Beretningen om sine Arbejder.

Imidlertid havde Schlegel i Aaret 1779 i de 5 Sommermaaneder foretaget en Rejse til Tydskland paa kongelig Bekostning, dels for at bese de vigtigste Bibliotheker, dels for at indsamle praktiske Kundskaber om Haandskrifternes Bedømmelse, Kobberstykker etc., som han kunde behøve i sin nye Stilling.

Efter sin Hjemkomst udarbejdede han en udførlig Forestilling om Bibliothekets Indretning, dateret 4de Febr. 1780. Endeel af de deri fremsatte Forslag bleve i den følgende Tid udførte, og deriblandt Anlægget af et særskilt nordisk Bibliothek. Ideen om et saadant er først given i hin Forestilling.

At han blev kongelig Historiograph¹ var mere en Hæders-titel og Erkjendelse af hans historiske Arbejders Værd, end et Embede, der paalagde ham andre Forpligtelser, end den, frem-

¹) I Skriftet: „Anders Sørensen Wedel om den danske Krønike at beskrive, forfattet 1581, udgivet 1787, da Peter fr. Suhm blev kongelig Historiograph, med Tillæg af Udgiveren, Rasmus Nyerup“, 100 S. 8, anføres i Tillægget en Række af dem, der have været Historiographer, ialt 20. Dette libet Skrift blev recenseret i Liter. Tid. 1787 Nr. 34, og Nyerup skrev derefter „Brev til Joh. fr. W. Schlegel i Berlin, trykt for at være som Tilgivt til Afhandlingen om de kongelige Historiographer“, 1787 (Schulz) 16 S. 8. Deri berigtiges en indløben Feil i Afhandlingen, og isørigt vises, i hvor slet Tilstand Møllmann havde holdt Bibliotheket. Efter Suhms Død 1798 var der ingen kongelig Historiograph, førend Ove Malling blev udnævnt dertil, og han har hidtil ingen Efterfølger faaet.

deles at dyrke et Videnskabsfag, der allerede nu i flere Aar havde været Gjenstanden for hans Studier.

1780 blev han Medlem af det antiquariske Selskab i London, men døde endnu samme Aar d. 18de Octbr. Suhm skrev et Epitaphium over ham, der slutter med de Ord: *samam non exiguum adeptus, famæ aliorum consulens.*

Af hans Skrifter ere de, der vedkomme den danske Historie, især vigtige; og blandt dem maae vi, foruden de ovenfor anførte, endvidere erindre nogle biographiske Arbejder, saasom over Lagen Jac. Ben. Winsløv, og Theologen Peder Holm. Han havde under sit Ophold i Tysen excerperet den seldne Samling af Ligpræfener, som bevares i Karen Brahes Bibliothek ved Frøkenklosteret i Odense, og en lige Samling, som ejedes af Grev Ranzau til Brahesborg; men, som han har bemærket¹, gjelder det ikke om „blot at lade aftrykke Personalier af Ligpræfener, hvori der forekommer mange urigtige Ting, men og at sammenligne flere Personalier, som kunne oplyse hinanden, disse atter med hvad der kan søges af andre Kilder, og saa at bringe det altsammen i en biographisk Stil“. Som en Prøve af dette Slags udarbejdede han Ove Gjeddes Levnet, trykt i ovennævnte Samlinger.

Hans Skrift: „*Observationes crit. et hist. in Cornelium*“ 1778, er en Disputats, han skrev og udgav som Profesfor i det philosophiske Fakultet, pro loco. Skriftet fik i „Kritisk Tilskuer“ en skarp Bedømmer, der tillige recenserede i samme kritiske Tidsskrift Schlegels den oldenborgske Stammes Historie, 2den Deel. Schlegel — som fandt sig haardt krænkede ved disse Recensioner, og som med en sygelig Omfindtlighed betragtede de gjorte Bemærkninger og den brugte Tone, — udgav mod Recensenten, som han kaldte „en skjult og uforskyldt Uven“, sit Forsvar i det ovennævnte Skrift: „Betrægtninger over Journaler“ etc., det sidste trykte Skrift fra hans Haand. Da dette hans Forsvar

¹) I hans ovennævnte „Bemærkninger om Journaler“.

var udkommet og han trængte til Udspreddelse, foretog han sig den Rejse, som ovenfor blev omtalt.

III. Joh. Fred. Wilh. Schlegel¹ er født d. 4de Oktbr. 1765 i Kjøbenhavn, hvor Faderen, nysnævnte af vor Literatur fortjente Joh. Heinr. Schlegel, da levede. Sønnen blev opkaldt efter sin Morfader. Faderen underviste ham selv med største Omhyggelighed indtil sine sidste Levedage i de gamle Sprog og i de forskjellige Videnskaber, der passede sig for hans Alder. Især gjorde han ved denne Vejledning gode Fremmskridt i Historien. Han havde den Fordel at lære Tydsk og Fransk tilligemed Modersmaalet, uden synderlig Anstrængelse, da Faderen stedsse talede Tydsk, og Moderen stedsse Fransk med ham. Da Faderen i Sommeren 1779 foretog sig en videnskabelig Rejse til de vigtigste Steder i Tydskland, medtog han Sønnen.

I Oktbr. 1780, da han havde fyldt sit 15de Aar, mistede han sin Fader. Moderen saavelsom hans nærmeste Paarørende troede, med Hensyn til den Uddannelse, han allerede havde faaet, at han ikke trængte til mere Vejledning end den, hans Fader kort før sin Død havde sørget for at forskaffe ham, i det han havde antaget to udmærkede Lærere, af hvilke den ene, afdøde Professor Ole Worm, der siden, som Rektor i Horsens, vandt et hædret Navn i vor Skolehistorie, repeterede med ham en Time om Dagen de latinske Autorer, som han læste for sig selv, gennemgik hans latinske Stiløvelser, og underviste ham i det Ebraiske; den anden, Bindesbøl, siden Præst i Lidsø, gennemgik

²) Hans Autobiographi indtil 1790 læses i de i Anledning af Kong Frederik 6tes Formåling 1790 udstedte Acta acad. — Senere skrev han den under 31te Decbr. 1818 for Ordens-Arkivet. I øvrigt see hans Biogr. i N. Nekrolog der Deutschen 1836, 2 B., 936—943. — J. Kr. Gøst's Erindringer 62, 123, 159, 160. — Nyerups Lit. Lexikon. — Jeg har især benyttet hans Selvbiographier, saavidt de gaae, og for endeel med hans egne Ord, men tilføjet meget. — Statsraad og Geheime-Arkivar Finn Magnusen foredrog nogle Mindeord over ham i Oktbr. Mødet 1836 i det kongl. nordiske Oldskrift-Selskab.

i tre Timer ugentligen det Græske med ham. I denne Plan havde Faderen fulgt, hvad der i hans egen og hans Brødres Dannelse var en Hovedregel, at lade Disciplene øve Selvfstudium under ypperlige Mænds vejledende Hjælp. En fordelagtig Omstændighed for ham var det, at hans afdøde Fader i Aaret 1778 havde taget i sit Huus den, nogle faa Aar ældre, **Rasmus Nyerup**, som fik fælles Værelse med den unge Schlegel, og behandlede som Medlem af Familien, saa at de to unge haabefulde Studerende her knyttede det nøje Venskab med hinanden, der varede indtil Døden 1829 bortrev Nyerup. Et Udviklingsmiddel for dem begge blev et i Aaret 1781 oprettet lidet literairt *Dvellses = Selskab*, der samlede sig i Konferentsraad **Rybergs** Gaard, og bestod af flere talentfulde unge Videnskabsdyrkere, hvortil Schlegel, uagtet hans Ungdom, erholdt Udgang tilligemed to andre Jevnaldrende. De skrev Taler og Afhandlinger, snart paa Latin, snart paa Dansk, og opnaaede i denne Kreds ej blot større Færdighed i begge Sprog, men den strænge Kritik, Arbejderne underkastedes, skjærpede tillige de Unges Dømmekraft og æsthetiske Følelse. **Ole Worm**, som var Senior i dette Selskab, blandt hvis andre Medlemmer vare **Christian Hornemann**, **Bunkeflod**, **J. L. Schydtz**, havde her indført sin Discipel Schlegel. Et Udvalg af Selskabet samledes siden i Enkefrue Schlegels Huus, og hun leverede Bidrag for deres Underholdninger af et lettere Slags, af hvilke nogle ere trykte². Baaede hun og hendes Datter **Ulrikke Eleonore**, da forlovet med **Christian Hornemann**, deltog i disse Dveller, og man har Prøver herpaa blandt andet i to Recensioner over det udkomne „Bibliothek for det smukke Kjønn“. Men Selskabets Aftenunderholdninger indskrænkede sig dog for en stor Del til Klaverspil, og Læsning af Tidens nyeste æsthetiske Nyheder, saasom **Asmus**, **Göthe**, **Wieland** o. fl.²

I Aaret 1782, da vor Schlegel endnu ikke havde fyldt sit 17de Aar, blev han af **Worm** dimitteret til Universitetet, og

¹) I Kjøbenhavnske lærde Efterr. 1784, Nr. 37, 40. ²) Mere herom i Nyerups Levnetsløb 1829, S. 19—21.

udstod examen artium med offentlig særdeles Berømmelse. Derefter hørte han Forelæsninger: hos Risbrigh og Obelitz over den theoretiske og praktiske Philosophi, hos Geuss og Th. Bugge over den rene og anvendte Mathematik, hos Kratzenstein over den experimentale Physik, og underkastede sig i Sommeren 1783 den philosophiske Examen med samme Udmærkelse. Da han allerede til examen artium havde læst af Latin, Græsk og Ebraisk næsten saa meget, som der, efter de da gjeldende Anordninger, udfordredes til den store philologiske Examen, og han af Tilbøjelighed havde, ved flere Berkers Læsning, udvidet sine historiske Kundskaber, saa han sig istand til i Begyndelsen af Aaret 1784 at underkaste sig bemeldte store philologiske Examen, uagtet han ikke havde haft Lejlighed til at høre andre Forelæsninger, end hos Professor Jakob Baden, men var dog istand til at erhverve sig en udmærket Charakter hos Enhver af Examinatorerne. Han havde allerede tidlig begyndt at dyrke Lovkyndigheden. Nu kunde han med uafbrudt Iver ofre sig denne Videnskab, og han vandt Edvard Colbjørnsens særdeles Yndest. Efter dennes Ubefaling blev han beskikket til Vicedekanus ved det juridiske Bord ved Kommunitets=Dvellerne, hvilken Post, ved Sekretair Gudenraths Fratrædelse, var bleven ledig, med alle de Emolumenter, der tilstodes de virkelige Dekaner. Kommunitetets Direktion var hertil saa meget villigere, da den var bleven opmærksom paa Schlegel ved den offentlige Prøve, han som Alumnus kort forhen havde aflagt i Universitetets Patrons, den lærde Prinds Frederik Christian af Augustenborgs Dørværelse.

I Sommeren 1785 underkastede han sig den juridiske Embeds-Examen, og fik ved samme ej alene Charakteren Laud., men endog en offentlig Berømmelse af begge Examinatorerne Edvard Colbjørnsen og L. Nørregaard. Det paafølgende Aar bestemte han sig til at søge den større videnskabelige Udmærkelse, der ved Studering i Göttingen kunde erhverves, og derefter vilde han besøge flere fremmede Lande. Han fik dertil

nogen Understøttelse af Fondet ad usus publicos. I Göttingen hørte han Pütter over den tydske Statsret, og Rigsprocessen, Schlözer over Politik og Statistik, Beckmann over Finants- Kameral- og Handelsvidenskaber, Økonomi og Teknologi, Spittler over den nyere Historie, og med tillige den Lykke, at nyde saavel disses, iblandt dem især Spittlers, saa og Heynes og Meiners's venstkabeligste Omgang. Paa samme Tid studerede nogle engelske Prindser ved det göttingfke Universitet. Den værdige General, som var disse Prindfers Gouverneur, fattede Yndest for Schlegel, som derfor blev indlemmet i det lille Antal af Studerende, med hvilke Prindserne tillodes at omgaaes, og som siden jevnlig bleve indbudne til deres Taffel. Man havde da nylig begyndt ved det Göttingfke Universitet, hvad siden ogsaa blev indført ved det Kjøbenhavnske Universitet, at udsætte visse Prisspørgsmaal for de Studerende. Da den juridiske Opgave handlede om Borgers Udvandringsfrihed, et Emne, der interesserede ham, skrev han derover en latinsk Afhandling, og vandt Accessit. Han vilde have vundet Prisen, hvis han ikke havde indskrænket sig til den almindelige Ret, men tillige taget Hensyn paa de tydske Loves Bestemmelser, hvilket skal have været Opgavens Forfatters Mening, men ikke klart var antydet. Han lod sin Afhandling trykke under Titel: *De eo quod justum est circa emigrationem civium*. Göt. 1787, 4, hvilket første videnskabelige trykte Arbejde erhvervede ham flere Lærdes Opmærksomhed¹. Efter at have bivaanet Universitetets halvhundredeaarige Jubilæum tiltraadte han en Rejse til de vigtigste Stæder i Nordtydskland, saasom Brunsvig, Wolfenbüttel, Magdeburg, Berlin, Dresden, Leipzig, Halle, Jena, Weimar, Gotha, Frankfurt ved Mayn, Maynz, Coblenz, Bonn, Düsseldorf, og begav sig derefter over Aachen, Lüttich, Brüssel, Gent og Østende til England. Paa denne Rejse, og især i Berlin og Dresden, hvor han opholdt sig længst, havde han Lejlighed til

¹) Afhandlingen blev rec. i R. I. Eft. 1787 S. 746—8 af Mandix.

at indsamle mange interessante Efterretninger om Landenes indvortes Bestyrelse, og de mærkværdigste Indretninger, ligesom og at blive bekendt med de mest udmærkede Statsmænd og Videnskabsmænd, der da levede, saasom med v. Herzberg, v. Zetlig, v. Carus, Fader og Søn, v. Dalberg, siden Churfyrste af Mainz, Chur-Erkekantsler, Fyrst Primas og Storhertug af Frankfurt, v. Struensee, v. Globig, v. Dohm, v. Jacobi, Wieland, Herder, Schiller, Nikolai, Gedike, Biester, Forster, Fader og Søn, Zöllner, Sprengel, og mange flere. I England opholdt han sig i 4 Maaneder, for det meste i London. Han bivaanede jævnlig Parlamentsforhandlingerne, og hørte Englands største da værende Talere, en Pitt, Fox, Bourke, Sheridan; han var Vidne til det saa meget omtvistede Parlamentsvalg for Westminster imellem de to Medbestlere, Admiral Hood og Lord John Townshend og til de Optrin og Debatter, som dette gav Anledning til; i øvrigt bivaanede han jævnligt Retsforhandlingerne, for at blive nøje bekendt med den engelske Retspleje, forsomte ej heller at besøge det brittiske Museum og de mange Mærkværdigheder denne uhyre Stad frembyder. Hans Rejseplan gik meget videre, men han blev nødt til at afbryde den. Han blev nemlig uventet hjemkaldt til Fædrelandet, for at konkurrere om to ny oprettede Professorater i Lovkyndigheden, ifølge en Ansøgning, som hans Venner, ham uafvidende, havde indgivet, efter Edvard Colbjørnsens Tilskyndelse. Han havde da heller ønsket, at komme ind i den diplomatiske Bane, eller i alt Fald at erholde et kameralistisk Embede, hvortil han i Udlandet havde søgt at gjøre sig duelig. Ved sin Hjemkomst erfarede han, at det ene af de to Professorater var givet Professor Eggers, og at Valget til det andet skulde tilfalde den, som Censorerne, efter stedfunden Konkurs, tilkjendte det. Det var ham under saadanne Omstændigheder ej behageligt at konkurrere med daværende Prokurator Cold, ifølge det Forhold, hvori han forhen havde staaet til denne Lærde, men han kunde jo ikke, efter hvad der var foresaldet, træde tilbage. Uagtet

der tilstodes Konkurrenterne, som vare tre, Cold, Gudenrath og Schlegel, kun 8 Dage til at udarbejde, over 7 opgivne Themata, de Prøveforelæsninger, der i den paafølgende Uge skulde uafbrudt holdes, og uagtet for Schlegel i Særdeleshed det Uheld mødte, at han maatte skrive ved Siden af en elsket Moders Sygeleje, da hun pludselig var bleven angrebet af en meget farlig Sygdom, lykkedes det ham dog at tilfredsstille Censorerne i den Grad, at de foreslog ham til at blive Professor tilligemed Cold, hvis det maatte behage Kongen endnu at ansætte en extraordinair Professor i Lovkyndigheden. To af bemeldte Prøveforelæsninger lod han siden trykke, den ene, om Grundene til Formindskelse i Straf for Forbrydelser, blev indført i Minerva (1791, April 595) — den anden af den danske Ret, om Maaden at forene Bestemmelserne i Lovens 5—3—22 med 5—6—2, optoges i Ustrea (2 D. 1 S.). Som en af de for ham behageligste Virkninger af Konkursen ansaae han det, at daværende Generalprokureur Christian Colbjørnsen, som ikke før havde kjendt ham, skjenkede ham Yndest og Venskab, der siden uforandret vedvarede til Colbjørnsens Død.

Med Hensyn til hin Unbefaling af de ansatte Censorer blev Schlegel i April 1789 beskikket til Adjunkt ved det juridiske Fakultet, og d. 9de Oktbr. s. A., da Professor Eggers havde maattet begjære sig dispenseret for en Tid for sine Embedsforretninger ved Universitetet, til extraordinair Professor.

I Anledning af Universitetets Højtidelighed ved daværende Kronprindses, siden Kong Frederik den 6tes Formæling, disputerede han i Septbr. 1790 for Doktorgraden i Lovkyndigheden, og forsvarede offentlig en Inaugural-Afhandling de discrimine inter possessionem bonæ & malæ fidei, ejusque effectu civili secundum juris romani principia. Derpaa blev han, tilligemed Professor Cold, freeret til Det. juris, af deres fælles forrige Lærer Edv. Colbjørnsen.

Da Højesterets Aabning i Marts 1791 forestod, modtog han kongl. Ordre at tage Sæde i Højesteret, som overordentlig

Assessor, fra hvilken Tid af han ofte voterede, naar der ved Forsald eller anden Omstændighed ikke var det fulde Antal af ordentlige Assessorer.

Da Professor Fr. Sneedorf i Maj 1791 med kongl. Tilladelse tiltraadte en Udenlandsrejse, paatog Schlegel sig, efter hans Anmodning, tillige hans Sag, det statistiske, hvilket gav ham Anledning til at udgive 1793 den første Del af Danmarks Statistik tilligemed en almindelig Indledning, og siden, det første Hefte af anden Del, men mere udkom ikke. Statistiken fik kort derefter, da Sneedorf var død, en anden Professor i Forfatteren af denne Biographi.

1793 d. 17de Maj indgik Schlegel Ægteskab med Frøken Marie Elisabeth Zellfried, ældste Datter af afdøde Generalpostdirekteur Zellfried.

Cold blev 1794 beskikket til Politimester i Kjøbenhavn, men havde forbeholdt sig Ret til, efter et Aars Forløb, at træde tilbage til sit forrige Embede ved Universitetet, og Schlegel paatog sig at forrette saalænge tillige hans Professorforretninger og derfor at fordoble sine Forelæsningers Antal. Da Nørregaard jævnlig ved andre Embedsforretninger hindredes fra at læse, og v. Obelitz længe ikke havde fungeret, var Schlegel i denne Tid i Gjerningen den eneste docerende Professor i Lovkyndigheden. I Anledning af den aarlige Reformationsfest 1796 holdt han den sædvanlige Tale, og skrev Indbydelses-Programmet, der handlede om Morgengaves Oprindelse og Rettigheder, efter fremmede, men fornemmelig vore egne, saavel gamle som nye Love. (Afhandlingen blev i en forkortet dansk Oversættelse indrykket i „Aftrea“ 1 B. 2 H. 168—247.)

Da den almindelige Retsslæres Studium er endog vigtigere for os, end i de Lande, hvor den romerske Ret gjelder som subsidiair Ret, og hvor den paa en vis Maade træder i Naturrettens Sted, maatte han ansee det for særdeles tjenligt for Lovkyndighedens unge Dyrkere at behandle Naturretten med større Omhyggelighed, end hidtil var skeet, og at henvende deres

Opmærksomhed paa de nye Anskuelse, som senere Undersøgelser og især den kantiske Philosophi havde foranlediget. Efter i flere Semestre at have foredraget den efter Diktater, udgav han Skriftet: *Naturrettens eller den almindelige Retslæres Grundsatninger*, 1798, i to Dele (hvoraf en forbedret Udgave udkom 1805).

Da skriftlige juridiske Udarbejdelser bidrage saa meget til at nøde den Studerende til nøjere at eftergrundse vigtige Materier i sin Videnskab, og til at give ham den fornødne og siden i Embedslivet saa vigtige Færdighed i at ordne og fremstille sine Ideer og Forskningers Resultater, og da tillige saadanne Udarbejdelser havde, siden Oktbr. 1788, været fordrede af dem, der vilde underkaste sig den juridiske Embeds-Examen, begyndte han i Aaret 1792 at indføre disse ved Universitetet; de vandt almindeligt Bifald og efterlignedes ved de andre Fakulteter, og Schlegel vedblev dermed i ethvert akademisk Semester.

Han erfarede, at de Studerende jævnlig udelukkende læste de gjengse juridiske Systemer, uden tilbørligen at dyrke Hjælpevidenskaberne, og han aabnede derfor Forelæsninger over den juridiske Encyklopædi, hvormed Methodiken og den fornødne juridiske Literatur forbandtes.

Vore gamle Loves Studium var til den Tid temmelig forfæmmt. Han foretog derfor nu fra Tid til anden Lovhistorien saaledes, at den indvortes i visse Perioder forbandtes med den udvortes; og dette antog han at være saa meget mere tjenligt, som han ansaae dette Studium „for den bedste Modgift mod den om sig gribende aprioriske Behandling af de gjeldende Love, hvorved de af Forsædrene igjennem Aarhundreder nedarvede Retsebegreber vilkaarligen forandres“.

Fremdeles holdt han de sædvanlige Forelæsninger over den danske og romerske Rets forskjellige Dele.

1797 paa en Tid, da der savnedes et Tidsskrift, som udelukkende beskæftigede sig med Lovkyndighedens Theori, begyndte han at udgive et saadant, under Titel: „*Afstrea*“, hvorved han

understøttedes med interessante Bidrag af Christian Colbjørn-
sen, af daværende Højesterets-Sekretair, siden Kammeradvokat
J. M. Schønheider, af Højesteretsassessor og derefter Bank-
direkteur P. Møller, af Professor Dr. M. S. Bornemann,
af Sekretair og Adjunkt ved det juridiske Fakultet Carl Joh.
Møller o. fl. Af dette Tidsskrift udkom fem Bind, det sidste
1805, da andre litteraire Beskæftigelser bestemte ham til at afbryde
dette Arbejde.

1797 skrev Schlegel om Trykkefriheden. „Da Misbrugen
— siger han — af Trykkefriheden havde under den franske
Revolution taget Overhaand, og selv de mildeste Straffedomme
imod saadanne Misbrug jevnlig fortolkedes, som ligesaa mange
Krænkelser af Menneſkehedens Fordring paa fuld Meningsfrihed,
foranledigedes jeg, ved Birkners Skrift om Trykkefriheden og
dens Love, der vakte stor Sensation, at skrive imod samme,
tilligemed et Forsøg paa at bestemme Grændseshjeldet imellem
Trykkefrihed og Trykkefrækhed.¹ Var jeg end ikke saa heldig
at overbevise de Lidenskabelige om, at Skrivefrihedens virkelige
Misbrug, hvad enten Staten, Religionen, eller Private an-
gribes, bør hemmes ved forholdsmæssige Straffe, saa tør jeg
dog smigre mig med, at de Bedresindede befæstedes i deres
Overbevisning om, at Straffeløshed gjør Pressen til et Redskab
for Parti-Aand og blinde Lidenskaber, og tilintetgjør al sand
Meningsfrihed. Da Striden siden udartede til Personligheder,
taug jeg.“

Strax efter at det skandinaviske Literatur-Selskab i Aaret
1797 var stiftet, blev han dets Medlem, og dets Skrifter fik
siden nogle gode Afhandlinger fra hans Haand.

I Aaret 1799 skrev han en Afhandling, i Anledning af
den bekjendte engelske Amiralitetsrets-Dom, affagt af Sir Wil-
liam Scott d. 11te Juni s. A., hvorved en af Krigsskibe effor-
teret betydelig svensk Konvoj blev kondemneret, fordi den svenske

¹) Afhandlingen blev indtrykt i „Aftreas“ 1ste Binds 4de Hefte.

Konvojchef havde truet med Modstand, uden dog virkelig at til-
lade sig den. Da Danmark under Krigen ligesaa vel lod sine
Handelsffibe konvojere, og samme Ordre var given af den danske Re-
gjering til de danske Konvojchefer, ikke at tilstede, at Konvojen blev
visiteret enten af Kapere eller af de krigførende Magters Krigssfibe,
saa forudsaae man, at Dommen i paakommende Tilfælde vilde blive
taget til Følge ogsaa imod os, og at det altsaa var ligesaa vigtigt
for os, som for de Svenske, at de Grundsætninger, der i Amiralitets-
Dommen forsvaredes, bleve underkastede en frimodig Prøvelse.
Afhandlingen udkom først paa Dansk i Begyndelsen af Aaret
1800, saavel særskilt, som i *Astrea*, derefter i en fransk Over-
sættelse, udarbejdet under Forfatterens specielle Tilsyn, og forsynet
med et Tillæg. Exemplarer forsendtes baade til England og til
andre fremmede Lande. I England gjorde Skriftet strax stor
Opsigt; to engelske Oversættelser udkom næsten paa een Tid,
(den ene af Konsul J. Wolf, efter den danske Original, den
anden efter den franske Oversættelse). Det blev Gjenstand for
levende Parlaments-Debatter; en stor Del Pamphlets kom ud
derimod. Endog en af Britanniens berømteste Statsmænd, da-
værende Statssekretair Lord Granville, viste Afhandlingen den
Opmærksomhed at skrive imod samme, under Navnet *Sulpicius*;
hans Modskrift har Titel af *Letters of Sulpicius*. En Advokat
Dr. Alexander Croke, der havde udgivet: *Remarks on Mr.*
Schlegel's work upon the visitation of neutral vessels,
under Convoy. London 1801, fik, til Belønning for samme,
Overdommer-Embedet i Canada. En anden Advokat Mr. Robert
Ward udgav Skriftet: *a treatise of the relative rights and*
duties of belligerent and neutral powers in maritime affairs,
in which the principles of armed neutrality and the opinion
of Hubner and Schlegel are fully discussed. London 1801,
i hvilket, efter Schlegels Skjønnende, Emnet grundigere var
behandlet.

Den svenske Regjering ansaae Schlegels Skrift som meget
fordelagtigt for deres Reklamationer, og Forfatteren modtog

igjennem den daværende svenske Gesandt ved det danske Hof, Baron v. Oxenstierna, en smuk Gulddaase fra Kong Gustav Adolph, og en meget smigrende Skrivelse fra Ministeren for de udenlandske Sager, Baron Ehrenheim.

Den Lykke, Skriftet havde gjort, bevægede nogle af de vigtigste Handelshuse til at søge Schlegels Raad, og forlange hans Betænkninger over adskillige vigtige Prisfager, der da dels svævede ved Amiralitets-Retten, eller vare indankede til de Lords of appeal, hvilke Betænkninger maatte tjene de engelske Sagførere ved deres Sagførelse.

I Aaret 1800, da Professor Tørregaard blev fritaget for at holde Forelæsninger, blev, ifølge kongel. Resolution af 17de Septbr., Schlegel beskikket til Professor ordin., samt Assessor og Referendar i Konsistoriet (Referendarens Post blev da først oprettet), med en Lønning af 1000 Rdlr. Han havde i en Række af Aar ikkun havt 400 Rdlr., der i de sidste Aar var forøget til 800 Rdlr. Kort derefter blev han valgt til Medlem af den bestandige, da først oprettede, Bibliothek-Kommission, der har Bestyrelsen af Universitets-Bibliotheket, og specielt Tilsyn med Bibliothekaren og Bibliothekets Betjente. I denne Egenskab medvirkede han til, at Bibliotheket stedse forsynedes med de bedste Skrifter, og selv under Krigens Løb understøttedes med de fornødne Fonds til Bøgers Indkjøb.

Ved kongel. Resolution af 26de Septbr. 1800 udnævntes han til Medlem af den da nedsatte Kommission, der blev overdraget at forfatte Udkast til de Grundsætninger, paa hvilke Kriminal-Loven bør være bygget, m. M. I denne Egenskab udarbejdede han en Betænkning over de Hovedspørgsmaal, der vare Gjenstand for Kommissionens Undersøgelser, hvilken Betænkning medfulgte som Bilag til den af Kommissionen i Begyndelsen af Aaret 1803 afgivne Forestilling.¹

¹) Om bemeldte Kommission see Koll. Tid. 1800 S. 624—5. Jof. Thaarups Stat. III. S. 160.

1801 i Maj blev han tilligemed den daværende Justitsraad (han døde i Aaret 1813 som Konferentsraad) Christian Knudsen, beskikket til Deputeret i det kongel. danske Kancellie og Chef for det geistlige Departement, hvorunder Universitetet og de lærde Skoler da vare henlagte, men da Universitetets Patron attraaede en Forandring i den juridiske Studieplan, og til dens Udarbejdelse og første Organisation ønskede at benytte Schlegel, blev hans virkelige Indtrædelse i Kancelliet udsat for det første i et Aar, og derefter fremdeles i et Aar, hvorpaa han, ifølge daværende Kronprinds Frederiks egen naadigste Opfordring, grundet paa, at Schlegel ikke vel kunde undværes fra Universitetet, frasagde sig Kaldet til Kancelliposten, og erholdt et Tillæg af 1100 Rdlr. til den Lønning, han havde, ligesom han og ved denne Lejlighed blev under 15de April 1803 udnævnt til virkelig Statsraad. Samme Aar blev han første Gang Rektor ved Universitetet. (Dette Embede beklædte han ogsaa 1811 og flere Gange.)

Da der i dette Aar opdagedes en betydelig Uorden i Universitetets Pengevæsen, og da der efter Regnskaberne syntes at være en Kassemangel af flere tusinde Rigsdaler, fik han af Konsejtoriet Fuldmagt til at handle efter bedste Skjønnende, for at faae Universitetets Fordringer sikrede, og det lykkedes ham da af Regnskabsføreren, Kancelliraad og Lotto-Administrator Næstved, at erholde saa mange kongel. Obligationer og Effekter til Universitetets interimistiske Sikkerhed, som udfordredes til at dække det Manglende. Herpaa blev af Kongen, efter Universitets-Patronens Indstilling, en Kommission, til hvis første Medlem Schlegel blev udnævnt, nedsat, til at igjennemgaae alle de Regnskaber, der af Kancelliraad Næstved vare afslagte, i alle de Aar, han havde været Fuldmægtig ved Dvæsturen, og decidere Antegnelserne ved samme, efterat han havde besvaret dem, og dernæst til at gjøre Forslag til Kongen til en bedre Organisation af Universitetets Regnskabsvæsen. Dette meget vidtloftige og forviklede Arbejde fuldførtes til allerhøjeste Tilfredsstillelse, og i Overensstemmelse med Kommissionens Forslag erholdt Universi-

tetets Pengevæsen en forandret Organisation, der blev erkjendt at være aldeles hensigtsmæssig.

Planen til det juridiske Studiums Reform blev af Schlegel allerede udarbejdet i Aaret 1802 med hans Kollegers Bifald, men efter lang Korrespondents med Universitetets daværende Patron, blev Sagen henliggende uafgjort.

I Slutningen af Aaret 1803 udnævntes han til Medlem af den kongl. Kommission for den Arnamagnæanske Stiftelse og Med-Ephorus for samme.

Da Generalauditeur Profesør Tørregaard døde i Begyndelsen af Aaret 1804 overtog Schlegel det juridiske Dekanat i hans Sted, hvorimod han overlod Referendar-Embedet til sin Kollega, Profesør Hurtigkær. Dekanetet forestod han siden, som Profesør juris primarius, uafbrudt indtil Oktbr. 1817, da det, ifølge Konsistoriets ny Organisation, blev bestemt, at Dekanet herefter skulde afveple imellem Profesores ordinarii. Som Dekanus freerede han ved de to Universitets-Højtideligheder i Anledning af Kroningsfesten 1815 og ved Reformations-Jubilæet 1817 nogle Doktorer i Lovkyndigheden.¹

1806 d. 16de Jan. blev han Medlem af det kongel. danske Videnskabernes Selskab.

1807 begyndte han i Forening med sin Ven Nyerup en ny Udgave af det i vor juridiske Literatur vigtige Verk Rosod Anchers Lovhistorie og af samme Lovkyndiges øvrige Skrifter; tre Bind udkom i Aarene 1807—1811. Denne Samling, som dog ej blev fuldført, ledsagede han med mange Anmærkninger, især Afhandlingen om de gamle Loves Grundsætninger, saa at denne derved er bleven til et nyt Arbejde. Ligeledes optoges i Samlingen en af Schlegel forhen i Afstrea indrykket Afhandling, indeholdende en ny Undersøgelse om den skaanske og den gamle sjællandske Lovs Alder. Schlegels Ungdomsven Rasmus Nyerup nævnes i Titlen som Medudgiver; dog indskrænkede hans

¹) Hans derved holdte Taler ere trykte i Universitets-Akterne, disse Fester angaaende.

Arbejde sig til, foruden at læse Korrektur, at yde literair og historisk Hjælp, da Materien ellers var ham fremmed.

Et andet Arbejde, hvori Nyerup havde noget større Del, var Tidsskriftet „Journal for udenlandsk Literatur“ som 1810—1814 blev udgivet i Qvart.

1816 havde han forfattet det lidet Skrift: *Appercu sur la liaison politique entre les Duchés de Slesvig & de Holsten*, hvorved hans Niemed var, at berigtige de iblandt Fremmede, især i det diplomatiske Korps, herskende Forestillinger, grundede paa visse holsteenske Forfatteres Fremstilling, der hidtil var bleven flet igjendreven. Hans Plan tillob ikke, yttrede han, at gaae ind i dyb og meget udviklet Undersøgelse, ligesom Forsigtighed bød ham at undlade at drøfte visse interessante Spørgsmaal, men han vilde gjøre opmærksom paa, at hvis man ved en Statsforfatning vilde forbinde Holsten og Slesvig paa det nøjeste med hinanden, kunde Følgen blive, at Holstens Tab, naar Mandsstammen af det nuværende Kongehus uddøde, og Regjeringen tilfaldt en Prindsesse af samme Huus, men Holsten en anden Agnat af det Oldenborgske Huus, efter den der gjældende Arvesølge, kunde drage Slesvigs Tab efter sig m. M. Dette lille Skrift blev kun trykt som Manuskript, og kun i et lidet Dplag af 60 Exemplarer. Imidlertid blev en tydsk Oversættelse udgivet af Statsraad og Professor Dr. Falck, ledsaget med gjendrivende Anmærkninger (trykt i Kiel 1816), hvilke Schlegel antog „vilde være lette at besvare“, men han fandt ikke passende at indlade sig om Sagen i literair Strid, og skrev i *Alt. Merkur* s. A. en Erklæring herom.

En anden literair for Ublandet udarbejdet Afhandling fra hans Haand, i samme Aar, var hans *Appercu sur l'état des Catholiques dans les états du Roi de Danmarc, selon les lois du pays*. Anledningen var at den engelske Regjering, for grundigen at forberede Forhandlingerne angaaende Katholikernes Emancipation, havde fra de britiske Gesandter i forskjellige Lande forlangt Oplysninger om Katholikernes kirkelige Forhold, deres

Forbindelse med den pavelige Stol og med andre kirkelige Authoriteter. Den daværende engelske Gesandt i Kjøbenhavn, Hr. Foster, henvendte sig til Schlegel, som skrev bemeldte Afhandling, der af Gesandten sendtes Lord Castlereagh, ledsaget med Anmærkninger. En Kommission om Sagen var af Underhuset udnævnt, og i den derefter trykte Kommissions Beretning bleve de samtlige indhenteede Oplysninger, i en Række af Bilage, trykte. Blandt dem er Schlegels den 13de (S. 429. Den er paa Tydsk oversat i Falcks N. Staatsbürg. Magaz. III. 2 H. S. 601—615, med nogle Tillæg).

1831 skrev Schlegel for den preussiske Regjering „Memoiren über Gesetzgebung“ og ligeledes for den svenske Regjering et Udkast til en Lovgivning for Sverrig.

Imidlertid havde den danske juridiske Literatur faaet to omhyggeligt udarbejdede Skrifter fra hans Haand, hvorved vigtige Savn bleve afhjulpne, nemlig „Juridisk Encyklopædi“ 1825, og „Danmarks og Hertugdømmernes Statsret med stadigt Hensyn til deres ældre Forsatning“, hvoraf dog kun 1ste Del udkom 1827.¹

Det sidste vigtige Arbejde, hvori han deeltog, var Udgaven af Graagaasen, en af de mærkeligste af Nordens gamle Love. Han skrev ogsaa en latinsk Afhandling — som ledsagede Udgaven — om denne Lovs og Retsbogs Oprindelse, Navn, Kilder, indvortes Bessaffenhed og store Vigtighed i flere Henseender. Han gav selv et koncis Udtog af denne Afhandling i „nordisk Tidsskrift“.

¹) Recens. af Konferentsraad Prof. Engelstoft i Maanedsskrift for Litter. I. Aarg. 1829, 1ste B. 110—145, 278—302, 373—391, 457—485, 552—580; 2det B. 76—96, 246—259. I Litter. Tid. 1830 blev Skriftet blot med nogle faa Ord anmeldt. Derimod tilkjendegav Schlegel sammesteds Nr. 1, S. 16, at han vilde skrive mod Recensionen, hvilket dog ikke skete. Et udsørligt Udtog af Skriftet blev, ifølge Litter. Tid. 1829 S. 480, givet i The North american review, Okt. 1828, LXI. Skriftet blev oversat paa Tydsk af F. C. W. Sarauw 1829, med Tillæg baade af Forfatteren og Oversætter.

skrift for Oldkyndighed" 1 B. 1 H. 1832 S. 109—150. I fremmede kritiske Blade blev dens Værd erkjendt.¹

Om Schlegels Afhandlinger for lærde Selskaber, af hvilke han var Medlem, bemærke vi endvidere følgende:

En Afhandling om symboliske Bøgers Indførelse i den danske og norske Kirke, optoges først i „Skandinavisk Museum" 1803, 2 B. S. 139—160, og blev tre Aar sildigere af Forfatteren igjennemgaaet, hist og her berigtiget og med Tillæg udgivet; oversat paa Tydsk, i Falcks N. Staatsbürg. Mag. II B. 2 H. 1833, S. 472—493. — Om Agerdyrkingens og Landøkonomiens Tilstand før og under de første Valdemarer, findes i Skand. Selsk. Skr. 1806, II. 273—323. (Paa Tydsk i Falcks N. Staatsb. Mag. 1834, 2 B. 737—785.) — En Undersøgelse om Jevnet Eos (Jafnateth) sande Betydning og Bemærkning læses sammesteds XVII. 1820, 331—370. Forfatteren bemærkede, at den urigtige Fortolkning af denne Slags Ed, som forekommer hos de bedste danske og øvrige nordiske Lexikographer, havde foranlediget ham til disse Undersøgelser. — Bevis at Kong Hans ingenlunde kan ansees for Aristokratiets Befordrer, sammesteds XVIII. 1822, 297—323, og Dplysning om, at Nederländerne af Kong Christian 2den ere blevne fritagne for Drefundstolds Svarelse imod en bestemt Sum, XVIII. 324—331.

I det kongl. danske Videnskabernes Selskabs philosophiske og historiske Skrifter III. 59—353 læses en udførlig Undersøgelse af ham om de gamle Dancks Retsfædvaner og Autonomie, hvoraf ogsaa særskilte Aftryk have (Kbhvn. 1827).

Af hans Bidrag til Personalhistorien, nævne vi hans Minde-skrift om J. E. Colbjørnsen „som Videnskabsmand og Embedsmand" —; hvad han talede ved Festsighederne for den Lovkyndige

¹) Saa som i Gött. gel. Anzeigen 1830 S. 191. — Hall. Lit. Zeit. 1832 Nr. 9—11, S. 65—83, af Wilda. — Journ. des Savans, April og Maj 1831 o. fl.

Jak. S. Schow 1821 og for K. Weyerup 1826 —, samt hans Mindetale over den udmærkede Linguist Rask.

Efterat Forordningen af 28de Maj 1831 havde anordnet Sammenkaldelse af raadgivende Provindsialstænder, blev et kongl. Reskript under 23de Marts 1832 udstedt til nogle oplyste Mænd fra forskellige Dele af Riget, for at tage under Overvejelse de Gjenstande, som ved Stænder-Institutionen, i Henseende til Betingelserne for Valgrettigheden og Valgbarheden, Fremgangsmaaden ved Valgene etc. etc., maatte være ved Lovgivningen at bestemme. Iblandt disse Mænd var Schlegel, der i Møderne viste sig, som stedse, den virksomme, sindige, Fædrenelandets Tjeneste opofrede Mand; og da Provindsialstændernes Sammenkaldelse derefter skete, erholdt Schlegel kongl. Befaling til, som Repræsentant for Københavns Universitet, at møde i Koeskilde og Viborg, men tiltagende svageligt Helbred bød ham senere at unddrage sig fra dette Hæderskald.

Han var forhen, nemlig d. 7de Juni 1833, som Senior ved Universitetet, dispenseret fra at holde Forelæsninger.¹

Af Kongen var han d. 29de Maj 1810 hædret med Dannebrogssordenens Ridderkors; d. 29de Jan. 1812 udnævntes han til Konferentsraad, d. 16de Maj 1824 til Dannebrogsmænd, d. 1ste Novbr. 1828 til Kommandør af Dbr. Fra Udlandet hædredes han 1830 med Udnævnelse til Ridder af den preussiske røde Orns Orden 2den Klasse, samme Aar med en Guldmedaille fra Kongen af Nederlandene, 1831 med Udnævnelse til Ridder af Nordstjernen.

De vigtigste af Schlegels Skrifter og Afhandlinger ere i det foregaaende nævnte; men flere, saasom Recensioner, Taler, juridiske Responsa og smaa Meddelelser, saasom i „Minerva“ og flere Tidsskrifter, opgives i Literatur-Lexikonnet, hvortil her maa henvises. Man har seet af vore Optegnelser, at Fædrene-

¹) Akad. Tidender 1 Aarg. 2 H. S. 160.

landets Lovhistorie, Statistik og Statsret vare især de Grene af Videnskaberne, i hvilke han leverede meget værdifulde Skrifter og Afhandlinger, og tillige, at det Savn, vor juridiske Literatur havde af gode Haandbøger over Naturretten og Statsretten og af en hensigtsvarende Encyclopædi, bleve afhjulpne. Endeel af hans Skrifter ere oversatte i Tydsk, Fransk og Engelsk, hvilket tildels ovenfor er bemærket.

Han var Medlem af mange lærde og patriotiske Selskaber. Foruden de allerede nævnte, have vi endnu følgende at anføre: det kongl. danske Selskab for Fædrenelandets Historie og Sprog, Samfundet til den danske Literaturs Fremme, af hvis Direktion og Repræsentantskab han i flere Aar var Medlem, og det kongl. nordiske Oldskrift-Selskab, hvis Medlem han fra dets første Tid havde været, og i hvilket han, fra Aarsmødet d. 12te Febr. 1831, virkede med megen Nidkjærhed som Formand indtil sin Død.

Han var Voresmedlem af det islandske litteraire Selskab og af det engelske Societas antiquariorum pontis Aëlii, Medlem af det norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem, af Selskabet for pommerisk Historie og Oldkyndighed og flere. I de første Postdage efter hans Død modtog hans Enke tre ham givne Patenter som korresponderende Medlem, nemlig: 1) under 1ste Decbr. 1835 fra "the Massachusetts historical society, instituted in the year 1791", — 2) under 10de April 1836 fra „der archäologische Verein in Norweil“ — 3) under 26de Maj 1836 fra "the american antiquarian society, instituted for the purpose of collecting and preserving materials for the history and for promoting the arts and sciences of the western continent."

Schlegel døde d. 19de Juli 1836, æret ikke blot ved det daadfulde Liv, han som Videnskabsmand og paa Embedsbanen, havde ført, men derhos som Benner's trofaste Ven, sine akademiske Tilhøreres ufortrødne Leder og Raadgiver, og for hans faste

Fædrenelandskjerlighed, hans ædle Nidkjerhed for det Gode og Rette, hans uegennyttige Færd. Han fik sit Gravsted paa Søllerød Kirkegaard.

Hans Portrait have lithographeret af Monies.

Anmærkninger til Stamtavlen.

1) Appellationsraad Joh. Fridr. Schlegel og Hustru U. R. Wilkens havde foruden de her nævnte to Sønner en tredje, Johan Adolph Schlegel, født 18 Septbr. 1721 i Meissen, † 16 Septbr. 1793 som Generalsuperintendent i Fyrstendømmet Lüneborg. Han efterlod sex Børn, nemlig: 1) Carl August Morig Schlegel, f. 26 Septbr. 1756, † 29 Jan. 1826 som Dr. theol. og Generalsuperintendent i Harburg (Nekrol. d. D. S. 33—40), 2) Joh. Carl Fürchtegott Schlegel, f. 2 Jan. 1758, † 13 Novbr. 1831 som Consistorialraad i Hannover (Nekrol. 2 B. 959—961), 3) Carl August Schlegel, død som Officier i engelsk Tjeneste i Ostindien, 4) August Wilhelm Schlegel, f. 1767 i Hannover (den berømteste blandt Familiens Medlemmer), 5) Friederich Schlegel, f. 1772 i Hannover, † 11 Jan. 1829 i Dresden, som keiserl. østerrigsk Legationsraad (Nekrol. S. 80), og 6) en Datter, gift med Hoffsecretair Ernst i Dresden, død for nogle Aar siden. August Wilhelm Schlegels og Friedr. Schlegels Biographier kunne, foruden paa flere andre Steder, læses i Conversationslexiconnet.

2) Da Johan Frederik Wilhelm Schlegels og Marie Elisabeth Helfriedts Ægteskab længe var ufrugtbart, antog de et hjælpeløst Barn, af god Familie, Cecilie Magdalene Schoubo, i Aaret 1800 i Datters Sted. Hun havde dengang ikke fyldt sit andet Aar, og bærer Navnet Schlegel.

Handwritten text at the top of the page, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten title or section header in the center of the page.

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs. The text is written in a cursive script and is largely illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text at the bottom of the page, continuing the main body or serving as a conclusion.

Tabellarisk Oversigt over 1) Bøjningsendelserne til Nærneordene.

Appositioner.				Suffixer.				Appositioner til Suffixer.																		
Til Nærneord.	Lokalis	Enkelttal <i>me</i>	Flertal <i>ne</i>	Person	Objektiv		Subjektiv		Person	Enkelttal		Person	Flertal													
	Ablativ	<i>mit</i>	<i>nit</i>		Enkelttal	Flertal	Enkelttal	Flertal		<i>ne, nit, nut, nik</i>	<i>kut, gut</i>		<i>ne, nit, nut, nik</i>	<i>kut, gut</i>												
	Vialis	<i>lut</i>	<i>tigut</i>		1.	{ <i>ga (ra)</i> min <i>put</i> vor	{ <i>ka</i> mine <i>vut</i> vore	<i>ma</i> <i>vta</i>		1. min 1. vor	<i>vn-</i> <i>vtin-</i>		<i>vk-</i> <i>vtig-</i>	1. mine 1. vore	<i>vn-</i> <i>vtin-</i>	<i>vk-</i> <i>vtig-</i>										
	Terminalis	<i>mut</i>	<i>nut</i>														2.	{ <i>t</i> din <i>se</i> eders	{ <i>tit</i> dine <i>se</i> eders (fl.)	<i>vit (pit)</i> <i>vse</i>	2. din 2. eders	<i>ngn-</i> eller <i>rn-</i> <i>vsin-</i>	<i>gk-</i> <i>vsig-</i>	2. dine 2. eders (flere)	<i>ngn-</i> eller <i>rn-</i> <i>vsin-</i>	<i>gk-</i> <i>vsig-</i>
	Modalis	<i>mik</i>	<i>nik</i>																							
Lokalis	<i>ane</i>	<i>nane</i>	{ <i>e (ne)</i> sin <i>tik</i> deres egen	<i>ne</i> sine <i>tik</i> deres egne	<i>me</i> <i>mik</i>	3e. sin 3e. deres (egen)	<i>min-</i> <i>mingn-</i>	<i>mig-</i> <i>mik-</i>	3e. sine 3e. deres (egne)	<i>min-</i> <i>mingn-</i>	<i>mig-</i> <i>mik-</i>															
Ablativ	<i>anga</i>	<i>nanga</i>																								
Vialis	<i>una</i>	<i>natigut</i>																								
Terminalis	<i>unga</i>	<i>nunga</i>																								
Modalis	<i>inga</i>	<i>ninga</i>																								

2) Bøjningsendelserne til Udsagnsordene.

Til Hovedkjendelyd.	Indikativ.	Person	Suffixløst.	Med 1ste Persons Suffix.		Med 2den Persons Suffix.		Med 3die Persons Suffix.		Konjunktiv.	Person	Suffixløst.	Med 1ste Persons Suffix.		Med 2den Persons Suffix.		Med 3die Persons Suffix. e-Objektsform.			
		1. jeg	—	mig	os	dig	eder	ham	dem		1. jeg	—	mig	os	dig	eder	ham	dem	ham	dem
		2. Du	unga	—	—	avkit	avse	ara	åka		2. Du	ama	—	—	avkit	avse	avko	avkit	avne	avtik
		3. han	utit	arma	avtigut	—	—	at	atit		3a. han	avit	angma	avtigut	—	—	agko	agkit	angne	agtik
			ok	ånga	åtigut	åtit	åse	å	ai		3e. han	mat	manga	matigut	matit	mase	mago	magit	mane	matik
												ame	amंगा	amisigut	amisit	amise	amiuk	amigit	—	—
	Interrogativ.	1. vi	ugut	—	—	avtigut	avse	arput	avut	1. vi	avta	—	—	avtigut	avse	avtigo	avtigik	avtíne	avtik	
		2. I	use	avsinga	avsigut	—	—	arase	ase	2. I	avse	avsinga	avsigut	—	—	avsiuk	avsigik	avsíne	avtik	
		3. de	ut	ånga	åtigut	åtit	åse	åt	ait	3a. de	mata	många	matigut	måtít	mase	måssuk	matigik	máne	matik	
										3e. de	amik	amínga	amisigut	amítít	amise	amíko	amíkik	—	—	
		2. Du	it	inga	isigut	—	—	iuk	igit	1. jeg	uma	—	—	ukit	uvse	uko	ukit	uvne	utik	
		3. han	a	ånga	åtigut	åtit	åse	å	ai	2. Du	uvit	ungma	urtigut	—	—	ugko	ugkit	ungne	ugtik	
Optativ.	2. I	ise	isinga	isigut	—	—	isiuk	isigik	3a. han	pat	pangma	patigut	patit	pase	pago	pagit	pane	patik		
	3. de	at	ånga	åtigut	åtit	åse	åt	ait	3e. han	une	unínga	unisigut	unisit	unise	uniuk	unigit	—	—		
	1. jeg	langa	—	—	lavkit	lavse	lara	låka	1. vi	uvta	—	—	urtigut	uvse	urtigo	urtigik	urtíne	urtik		
	2. Du	it	’nga	tigut (si-)	—	—	uk	’kit	2. I	uvse	uvsinga	uvsigut	—	—	uvsiuk	uvsigik	uvsíne	uvtik		
	3. han	le	lंगा	lisigut	lisit	lise	liuk	ligit	3a. de	pata	pånga	patigut	pátit	pase	påssuk	patigik	páne	patik		
										3e. de	unik	unínga	unisigut	unítit	unise	uníko	uníkik	—	—	
Infinitiv.	1. vi	lata	—	—	lavtigut	lavse	larput	lavut	1. jeg	—	—	—	ivkit	ivse	iga	ika	ivne	ivtik		
	2. I	itse	sínga	tigut (si-)	—	—	siuk	sigik	2. Du	—	ingma	ivtigut	—	—	it	itit	ingne	igtik		
	3. de	lit	lंगा	lisigut	lítit	lise	lissuk	lisigik	3a. han	—	ånga	åtigut	åtit	åse	å	ai	åne	åtik		
									3e. han	—	—	—	—	—	ingne	ine	—	—		
	1. vi	luta	—	—	lutit	luse	—	—	1. vi	—	—	—	ivtigut	ivse	igput	ivut	ivtíne	ivtik		
	2. I	luse	—	—	—	—	—	—	2. I	—	ivsinga	ivsigut	—	—	igse	ise	ivsíne	ivtik		
3. de	lutik	lunga	luta	lutit	luse	lugo	lugit	3a. de	—	ånga	åtigut	åtit	åse	åt	ait	åne	åtik			
								3e. de	—	—	—	—	—	igtik	itik	—	—			

Anm. han betyder ogsaa: hun, den ell. det; ham ligesaa: hende, den ell. det.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include "Hafnia", "Biblioteka", and "Regia".

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include "Hafnia", "Biblioteka", and "Regia".

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include "Hafnia", "Biblioteka", and "Regia".

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include "Hafnia", "Biblioteka", and "Regia".

